

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Patarimai fasilitatoriui

- **Susitarkite dėl bendravimo grupėje.** Užsiėmimo pradžioje priminkite dalyviams apie pagarbų bendravimą, atidų klausymąsi ir susitarimą laikytis konfidencialumo bei užtikrinti saugų dalijimąsi.
- **Stebėkite laiką.** Pasitelkite bendrafasilitatorių arba laikmatį, kad kiekvienai veiklos daliai būtų skirta numatyta trukmė – 30 minučių yra trumpas laikas.
- **Naudokite skaitmeninius įrankius.** Pasitelkite atskirus virtualius kambarius (*breakout rooms*), bendrus dokumentus, skaidres ar virtualias lentas, kad dalyviai galėtų užsirašyti savo refleksijas ar strategijas.
- **Skatinkite testinumą.** Pasiūlykite būdą testuoti keitimąsi patirtimi ir po užsiėmimo (pvz., grupės pokalbį ar reguliarius susitikimus), kad mokymasis testųsi, o įgytos žinios būtų įtvirtintos.

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Individualus įsivertinimas

Nurodymai (ekrane):

- Pokalbių lange arba apklausoje vienu žodžiu atsakykite į klausimą: „Kokiu vienu žodžiu apibūdintumėte, kaip šiuo metu jaučiatės atlikdami fasilitatoriaus vaidmenį?“
- Vėliau mažoje grupėje pasidalykite: „Prisiminkite vieną pastarojo meto situaciją iš savo fasilitavimo praktikos, kuri jums pasirodė reikšminga (teigiama arba kelianti iššūkių).“

Ši veikla padeda sukurti emocinį pagrindą tolesniam darbui ir skatina refleksiją. Refleksijos ratai yra vienas iš dažnai taikomų keitimosi patirtimi metodų.

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Individuali refleksija

Nurodymai (ekrane):

Atsakykite į toliau pateiktus klausimus ir skirkite laiko asmeninei refleksijai (atsakymus užsirašykite savo užrašuose arba bendrame dokumente).

Iš 1 skyriaus („Principai ir metodai“): kuris principas ar metodas padarė didžiausią įtaką jūsų fasilitavimo stiliui?

Iš 2 skyriaus („Grupės dinamika ir emocinis poveikis“): kuri grupės dinamikos situacija ar emocinis momentas pastaruoju metu jūsų praktikoje buvo reikšmingiausias? Kodėl? Kaip iki šiol reagavote į šią situaciją arba su ja dirbote?

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Darbas porose – dalijimasis įžvalgomis

Nurodymai (prieš paskirstant į mažas grupes):

- Susiskirstykite poromis atskiruose virtualiuose kambariuose.
- Pakaitomis (po 4 min. kiekvienas) pasidalykite savo refleksijomis apie 1 ir 2 skyrius, remdamiesi pateiktais klausimais.
- Kol kalba jūsų porininkas, atidžiai klausykitės ir pasižymėkite:
 - Kas jus nustebino?
 - Kas atliepė jūsų pačių patirtį?
 - Kokių klausimų norėtumėte jam ar jai užduoti?
- **Tikslas:** pasisemti įžvalgų iš kolegų, atpažinti bendrus iššūkius ir veiksmingus fasilitavimo metodus.

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Darbas mažose grupėse – fasilitavimo praktikos taikymas

Nurodymai:

- Susiskirstykite į mažas grupes po tris.
- **Situacija (taikant 3 skyriaus „Fasilitavimo įgūdžių taikymas praktikoje“ medžiagą):** vienas dalyvis papasakoja apie pastarojo meto fasilitavimo situaciją, kuri jam pasirodė sudėtinga (pvz., susijusią su emocijų raiška, konfliktu, menku dalyvių įsitraukimu ar kt.).
- Kartu aptarkite ir per 5 minutes atlikite vaidmenų žaidimą:
 - Kokius fasilitatoriaus veiksmus taikytumėte (emocijų pripažinimą, pasidomėjimą dalyvio savijauta, struktūros išlaikymą, aptarimą po veiklos)?
 - Vienas dalyvis atlieka fasilitatoriaus vaidmenį, kitas – dalyvio, trečias stebi.
 - Jei lieka laiko, pasikeiskite vaidmenimis.
- Paskutines 2–3 minutes skirkite aptarimui:
 - Kas pavyko?
 - Kas kėlė sunkumų?
 - Ką būtų galima pritaikyti?

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Grupės įžvalgų apibendrinimas ir įsipareigojimas

Nurodymai:

- Sugrįžkite į bendrą virtualų kambarį.
- Pakvieskite 2–3 savanorius pasidalyti svarbiausia įžvalga arba strategija, kurią jie išsineša iš darbo mažose grupėse.
- Tuomet pokalbių lange arba žodžiu užbaikite sakinį:
„Kitą kartą fasilituodamas (-a) aš...“
- (*Pasirinktinai*) Surenkite „įsipareigojimo apklausą“ (pvz., naudodami skalę nuo 1 iki 5), kurioje dalyviai įvertintų, kiek pasitiki savo gebėjimu tai pritaikyti praktikoje.

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksija

Refleksijos modeliai ir teorinės įžvalgos

Keletas teorinių įžvalgų apie refleksiją grupėje:

- **Refleksyvioji praktika.** Tokie modeliai kaip **ERA ciklas**, **Driscollo „Kas?“ modelis**, **Kolbo patirtinio mokymosi ciklas** ir **Gibbo refleksijos ciklas** pabrėžia, kad refleksija ir keitimasis patirtimi padeda spręsti problemas. (*Kembridžo universitetas*)
- **Grupės refleksija.** Tyrimai rodo, kad individuali ir grupės refleksija padeda fasilitatoriams geriau suprasti grupės klimata, dalyvių vaidmenis ir dalyvavimo ypatumus. (*Frontiers*)
- **Keitimosi patirtimi modeliai.** Fasilitatorių bendruomenėse dažnai taikomos refleksijos grupės arba mokymosi ratai, padedantys iškelti iššūkius, gauti grįžtamąjį ryšį ir kaupti kolektyvinę patirtį bei įžvalgas [Med-Up: Peer Exchange Manual](#)

4 skyrius: Keitimasis patirtimi ir refleksijos

Užbaigimas ir tolesni žingsniai

- Padėkokite visiems už dalijimąsi patirtimi ir refleksijas.
- Skatinkite tolesnį keitimąsi patirtimi ir mokymąsi iš kolegų: pasiūlykite suburti reguliariai susitinkančią fasilitatorių refleksijos grupę arba susirasti kolegą, su kuriuo būtų galima reguliariai reflektuoti savo praktiką. *(Taip dažnai dirba fasilitatorių bendruomenės.)*
- Pasiūlykite tarp susitikimų pildyti refleksijos dienoraštį arba „įsipareigojimų stebėsenos žurnalą“, kad būtų galima stebėti, kaip tobulėja fasilitavimo strategijos.